

اندازه گیری ویژگی و صفات اشخاص و اشیا به صورت اعداد و ارقام گزارش میشود

برای اندازه گیری تواناییهای شناختی و تواناییهای حرکتی و نیز برای اندازه گیری ویژگیهای شخصیت و ویژگیهای عاطفی می توان آزمونهای بکار برد . آزمونهای مختلف را می توان به دو دسته کلی .

« آزمونهای توانایی و آزمونهای عاطفی » تقسیم کرد

آزمون برای اندازه گیری نمونه ای از رفتار برای اینکه بتوان با معیار و هنجار ارزشیابی کرد و

آزمون برای اندازه گیری ویژگی های روانی بکار میرود

برای اندازه گیری ویژگی روانی

آزمون

مصاحبه

مشاهده

پرسشنامه استفاده میشه

معروفترین وسیله اندازه گیری آزمون است

اندازه گیری کلی تر از آزمون و ارزشیابی کلی تر از اندازه گیری است

سنجش یک اصطلاح کلی است و به صورت فرایندی تعریف می شود که برای گردآوری اطلاعات مورد نیاز تصمیم گیری درباره دانش آموزان، برنامه های درسی و سیاست های آموزشب مورد استفاده قرار می گیرد.

انواع آزمونها

توانایی

عاطفی

سنجش نوعی تحلیل بالینی و پیش بینی عملکرد است در حالی که آزمون یک وسیله اندازه گیری است.

توانایی آموخته ها و استعداد افراد میسنجه

آزمون توانایی یا توانایی اشخاص میسنجد

یا توانایی روانی و حرکتی افراد را

در آزمون توانایی از افراد میخان تا حداکثر توان خود را بکار گیرد و بهترین نمره را کسب کند
آزمونهای توانایی — آزمونهای به دو دسته :

۱- آزمونهای استعداد ۲- آزمونهای پیشرفت تحصیلی تقسیم می شوند .

۱- آزمونهای استعداد : مقدار توانایی یا آمادگی فرد را برای انجام دادن کارهایی که در پیش دارد و همچنین ظرفیت او را برای یادگیریهای مختلف می سنجد .

۲- آزمونهای پیشرفت تحصیلی : دانش و مهارتهایی را که فرد تا لحظه ی اجرای آزمون کسب کرده است اندازه می گیرند

آزمون استعداد یا هوش کلی میسجد

آزمون استعداد وی «ژه را میسجد

آزمون هوش کلی پیش بینی موفقیتهای هنه جانبه افراد است

اما

استعداد ویژه برا پیش بینی موفقیت یا شایستگی افراد در زمینه فکری و عملی به کار میرود

آزمون عاطفی آزمونهایب هستند که ویژگی های عاطفی و شخصیتی را میسجد

آزمون های عاطفی : مهمترین آنها یعنی آزمونهایب شخصیت ، آزمونهایب نگرش و آزمونهایب علاقه اشاره می کنیم

نکته

آزمون عاطفی وضع موجود افراد در موقعیت طبیعی را میسجد اما آزمون توانایی حداکثر عملکرد را نیسجد

آزمون توانایی برای پیش بینی موقعیتهای تحصیلی و شغلب اما عاطفی برای حل مسایل روانی و تربیتی و حرفه ای کمک میکنند

معایب آزمون عاطفی

به اندازه آزمونهایب شناختی عینی و و دقیق نیستند

آزمون شخصیت

شخصیت مجموعه رفتارهای شخص در موقعیت اجتماعی

آزمون شخصیت برای اندازه گیری متغیرهای

انگیزشی

مزاج

سازگاری

منش

اختصاص دارند

آزمونهای شخصیتی

می توان شخصیت را به صورت مجموعه رفتارهای فرد در موقعیت های اجتماعی تعریف کرد

ابزارهای اندازه گیری :

۱- پرسشنامه های گزارش شخصی

۲- پرسشنامه های جامعه سنجی .

۳- فنون مشاهده ای

آزمونهای علاقه و نگرش

علاقه و نگرش دو بخش دیگر شخصیت هستند که به خاطر اهمیت زیادی که در امور مشاوره شغلی و تربیتی دارند معمولاً بطور جداگانه سنجش می شوند . هم علاقه و هم نگرش به دوست داشتن ها و دوست نداشتن های افراد اشاره می کنند و هر دو به رجحان های فرد در باره فعالیت ها ، نهادهای اجتماعی ، یا گروهها ارتباط دارند

دسته بندی آزمونهای شخصیت بر اساس نحوه ارائه محرک

۱ به صورت سازمان یافته

همه آزمون شوندگان به جور تعبیر میکنند

۲ سازمان نیافته مثل آزمون فرافکن

آنچه علاقه و نگرش را جدا میکند موضوع علاقه و بی علاقگی است

علاقه به احساس فرد نسبت به فعالیت اشاره می کند مثل فعالیت مربوط به فعالیت ورزشی

نگرش حاکی از احساس فرد نسبت به یک شی یا نهاد اجتماعی یا گروه اجتماعی

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

دانش و مهارتهای و توانایی هایی که از دانش آموزان پس از آموزش انتظار می رود

در ارزشیابی خوب و بد بودن و جلو عقب بودن و ذین قبیل را تعیین میکنیم

اندازه گیری کمی است اما ارزشیابی هم کمی هم کیفی

اندازه گیری پایه و اساس ارزشیابی درست را تشکیل میدهد و از نظر زمانی مقدم بر ارزشیابی اساسی

انواع ارزشیابی ها در آموزش و پرورش ۱- ارزشیابی ملاکی و ارزشیابی هنجاری (وابسته ملاک- وابسته به هنجار) ۲- ارزشیابی تکوینی ۳- ارزشیابی درونی و ارزشیابی بیرونی (ارزشیابی پایانی)

ارزشیابی های پیشرفت تحصیلی را با توجه به مقاصد ارزشیابی به دو دسته ملاکی و هنجاری تقسیم می کنند . در ارزشیابی ملاک یا ملاک مرجع ، معیار یا ملاک ارزشیابی از پیش تعیین می شود و عملکرد یاد گیرنده در آزمون با توجه به آن ملاک سنجش می شود . ملاک های این نوع ارزشیابی غالباً در هدفهای دقیق آموزشی از پیش تعیین می شود .

ارزشیابی آموزشی با توجه به ملاک

وابسته به ملاک

وابسته به هنجار

ارزشیابی ملاکی بر اساس نوعی ملاک مطلق انجام می پذیرد ، از این رو به آن ارزشیابی مبتنی بر ملاک مطلق نیز می گویند .

مثال : آزمونهای پایان ترم دانشگاه ، آزمون گواهینامه رانندگی نمونه ای از ارزشیابی ملاک مطلق بحساب می آید .

ارزشیابی با توجه به زمان و هدف

تکدینی

تشخیصی

تراکمی

تکوینی

ارزشیابی هنجار مرجع یا ارزشیابی مبتنی بر ملاک نسبی ، بر خلاف ارزشیابی ملاکی ، عملکرد آزمون شونده را نه با یک ملاک مطلق از پیش تعیین شده ، بلکه با عملکرد آزمون شوندگان دیگری که همان آزمون را گذرانده اند می سنجد .

به طور خلاصه ، در ارزشیابی هنجاری هدف عمده این است که تعیین کنیم یک دانش آموز در مقایسه با دانش آموز دیگر ، چه وضعی دارد . مثال : آزمونهای کنکور سراسری دانشگاهها و مسابقات علمی نمونه هایی از آزمونهای ملاک نسبی (هنجاری) به شمار می روند .

ارزشیابی تکوینی کمک به اصلاح مورد ارزشیابی یعنی برنامه و روش آموزشی

هدف ارزشیابی تکوینی

آگاهی یافتن از تحوه یادگیری دانش آموزان و نقاط قوت و ضعف آنها

۲ تشخیص مشکلات روش آموزشی معلم در رابطه با هدفهای آموزشی معین

ارزشیابی تکوینی در طول دوره آموزشی یعنی زمانی که فعالیت معلم در جریان است و یادگیری دانش آموزان در حال شکل گیری است بکار میره

ارزشیابی تشخیصی :

نوع دیگر ارزشیابی ملاکی که بسیار شبیه به ارزشیابی تکوینی است ارزشیابی تشخیصی نام دارد . علت این نام گذاری آن است که این ارزشیابی با هدف تشخیص مشکلات یادگیری دانش آموزان در یک موضوع درسی به کار می رود و از کج فهمیهایی که منجر به اشتباهات آنان می شود تصویر دقیقی به دست آورد .

در پایان هر واحد درسی بکار میرود و آزمونی دقیق و مختصر و حاوی هدفهای آموزشی

هدف ارزشیابی تراکمی

هدف ارزشیابی تراکمی هم نمره دادن و اتخاذ تصمیمهای پرورشی (ارتقاء دانش آموزان به کلاسهای بالاتر ، دادن امتیازهای تحصیلی ، اعزام به دوره های عالی تر تحصیلی ، اعطای بورس تحصیلی و غیره) و هم تعیین اثربخشی کار معلم و میزان توفیق او در پیاده کردن مراحل مختلف طرح آموزشی است

ارزشیابی تکوینی معمولا برای نمره گذاری استفاده نمیشود چون برای واری پیشرفت دانش آموزان و نواقص روش آموزشی به کار می رود

آزمونهای مورد استفاده در تکوینی وابسته به ملاک و تشخیصی هم وابسته به ملاک اما در تراکمی هم وابسته ملاک استفاده میشه هم هنجاری استفاده میشه

در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دو اقدام ضروری است

۱ تعیین هدفهای آموزشی

۲ سنجش عملکرد یادگیرندگان در رابطه با این هدفها

هدفهای آموزشی

۱ رفتاری

۲ شناختی

طرح آزمون پیشرفت تحصیلی

بهترین وسیله که معلم را در تهیه و تدوین هدفهای دقیق آموزشی یاری می دهد جدول مشخصات درسی است

جدول مشخصات درسی دو بعد دارد

۱ محتوا

۲ هدف

هدفهای آموزشی رفتاری ، هدفهای هستند که مقاصد آموزشی معلم را بر حسب رفتار قابل اندازه گیری یا اصطلاحاً عملکرد یادگیرنده بیان می کنند. نمونه ای از هدفهای کل رفتاری

دانش آموز باید بتواند ، از میان فهرستی از ماشینها و وسایل دیگر که معلم در اختیار او می گذارد ، حداقل پنج ماشین را انتخاب کند که همزمان در دو راه یا بیشتر به انسان کمک می کنند .

هدف بالا ویژگی هدفهای کامل رفتاری را دارد .

اولاً : این هدف بر حسب رفتار دانش آموزان نوشته شده است : انتخاب کند.

ثانیاً : دارای شرایط عملکرد است ؛ از میان فهرستی از ماشینها و

وسایل وسایل که معلم در اختیار او می گذارد

ثالثاً : این هدف دارای ملاک عملکرد است ؛ حداقل پنج ماشین

را انتخاب کند

اهنیت جدول مشخصات

۱ هم برای تهیه درس هم طرح آزمون

۲ به معلم در آموزش جز به جز محتوا و تک تک هدفی یاری میدهد

۳ به آزمونساز برای نوشتن یوهای گوناگون برای تمامی محتوا و هدفها کمک میکند

هدف رفتاری و زیر طبقه شناختی که مال بلوم بود دیشب گفتیم و تکرار یه دیگه نگفتم

مراحل کار آزمونساز

۱ تکنیل بعد محتوا

۲ تکمیل بعد هدف

۳ تعیین چگونگی توزیع سوالها در میان هدف و عنوان درس

جدول مشخصات تعیین میکند برای هر هدف و محتوا چند درصد سوالها داده شود

برای تعیین درصد سوالها دو نکته در نظر گرفته میشود

۱ توجه به اهمیت مطلب خاص درسی و هدفهای آن مطلب فعالیت

۲ مقدر زمانی که صرف آموزش آن هدف یا مطلب شده است

انواع هدف آموزشی

شناختی

عاطفی

روانی حرکتی

شناختی

۱ یادآوری یا بازشناسی دانش

۲ رشد و توانایی ها و مهارتهای ذهنی

هر فعالیتی که علاوه بر روانی جسمانی داشته باشه روانی حرکتی نیسه

هدفهای حوزه شناختی در آمدزشواه بیشتر استفاده میشود

آزمونهای شناختی بیشتر کتبی و در غالب پیشرفت تحصیلی اما عاطفی و روانی حرکتی کمتر با آزمون پیشرفت تحصیلی و بیشتر پرسشنامه و آزمون عملی سنجش نی شوند

آزمونهای پیشرفت تحصیلی

۱ عینی

۲ غیر عینی یا ذهنی

آزمونهای عینی آزمونهایی هستند که هم سوالها و هم جواب سوالها را در اختیار آزمون شوندگان قرار می دهند و آزمون شوندگان در باره جوابهای داده شده اعمالی انجام می دهند یا تصمیماتی اتخاذ می کنند . آزمونهای عینی بطور عمده از سه نوع اصلی چندگزینه ای ، صحیح – غلط ، و جور کردنی تشکیل می یابند .

در تصحیح آزمونهای عینی نظر مصحح هیچگونه دخالتی ندارد

آزمونهای ذهنی آزمونهایی هستند که در آنها سئوالها در اختیار آزمون شونده گذاشته می شوند و او جواب سئوالها را خود آماده می کند و در برگه امتحانی می نویسد . علت نامگذاری این نوع آزمونها به آزمونهای ذهنی آن است که در تصحیح جوابهای آنها ممکن است نظر مصحح دخالت کند . این نوع آزمونها را نیز می توان به دو دسته آزمونهای گسترده پاسخ و آزمونهای محدود پاسخ تقسیم کرد .

آزمون کوتاه پاسخ که حدوسط آزمونهای عینی و ذهنی هستند

تفاوت آزمون کوتاه پاسخ با آزمون ذهنی

در تصحیح کوتاه پاسخ نظر تصحیح کننده دخالتی ندارد و عینی است

تفاوت کوتاه پاسخ با عینی

در این آزمون پاسخ ها را آزمون شونده تهیه میکند و نه آزمونساز

انواع آزمونهای تشریحی

آزمونهای تشریحی را ، با توجه به آزادی عمل آزمون شونده در پاسخ دادن و به سئوالهای آزمون ، به دو دسته گسترده پاسخ و محدود پاسخ تقسیم می کنند.

گسترده پاسخ برای پاسخ هیچگونه محدودیتی ندارد و آزاد است تا هرگونه پاسخ را بپرواند

محدود پاسخ آزادی کائل ندارد و آزمونساز پاسخ دهنده را وادار به پاسخگویی در شرایط خاص میکند مثلاً در یک سطر پاسخ بدهید

آزمون گسترده پاسخ

در آزمونهای تشریحی گسترده پاسخ ، هیچگونه محدودیتی برای آزمون شونده منظور نمی شود و او عملاً آزاد است تا هر طور که مایل باشد پاسخ خود را بپرواند و سازمان دهد .

آزمونهای تشریحی گسترده پاسخ برای سنجش هدفهای ترکیب و ارزشیابی (بالاترین طبقه های طبقه بندی هدفهای آموزشی ، حوزه شناختی) مناسب ترین سئوالها هستند .

آزمون محدود پاسخ برای اندازهگیری توانایی یادگیرندگان در سطوح فہنیدن

کاربستن تحلیل مناسب هستند

برای ترکیب و ارزشیابی

آزمون محدود پاسخ

در آزمونهای تشریحی محدود پاسخ ، آزمون شونده در پاسخ دادن به سؤاها آزادی کامل ندارد ، بلکه صورت سؤال او را ملزم می سازد تا پاسخ خود را در چهارچوب شرایطی خاص محدود کند .

محاسن آزمونهای تشریحی

این آزمونها از تهیه آزمونهای عینی راحت تر است
وسيله سنجش توانایی آزمون شونده در پروراندن جواب سوال ها و بیان آنهاست
توانایی پاسخ را میسجد نه توانایی انتخاب پاسخ
و نسبت به آزمونهای عینی موقعیتهای واقعی تری را عرضه می کنند

معایب آزمونهای تشریحی

نمونه کوچکی از محتوا دری هدفهای آموزشی را اندازه می گیرند
تصحیح آنها به اندازه عینی دقت لازم را ندارد
تصحیح برگه های امتحانی وقت گیر است

نداشتن دقت در تصحیح آزمونهای تشریحی به دو علت است

ذهنی بودن نمره گذاری مصححان

یکنواخت نبودن ارزشیابی مصححان

آزمونهای تشریحی بهتر است صرفا برای هدفه ۶ سطح بالای یادگیری استفاده شود

قواعد نوشتن سوالهای تشریحی

۱ سوالات به طور مستقیم به هدف های آموزشی مربوط باشند

برای تحقق این هدف رسم جدول مشخصات الزامیه

۲ سوالات تشریحی برای هدفهایی که با سایر آزمونها قابل اندازه گیری نیست داده شود

نکته سوالات تشریحی برا اندازه گیری هدف دانش استفاده نشود

۳ سوالات تشریحی با کلمات و عبارات واضح و روشن نوشته شوند و ابهام نداشته باشند

۴ از بکار بردن کلمات چه کسی چه وقت کجا پرهیز شود

۵ از سوالهای تازه و موقعیتهای جدید استفاده شود

در سوالات مربوط به عقیده انتخابی از آزمون شونده خواسته شود شواهد و میتندات عقیده خود را بیان کند نه فقط عقاید شخصی

۷ به آزمون شونده حق انتخاب چند سوال از میان تعداد سوال داده نشود

۸ زمان کافی برا پاسخ داده شود و زمان هر سوال به طور حداکانه مشخص شود
ج با نوشتن سوالهای دارای جواب کوتاه تعداد سوالها بیشتر کنید تا مشکلات ضعف نمونه گیری آزمون تشریحی کاسته شود
۱۰ عواملی که در ارزشیابی تشریحی دخالت دارد از قبل تعیین و به اطلاع آزمون شونده برسانیم مثل غلط املائی

برای بهبود نمره گذاری تشریحی رعایت نکات ضروریه

- ۱ پاسخ هر سوال براساس هدفی که در سوال گنجانده شده است تصحیح شود
- ۲ یک پاسخ نمونه به عنوان ملید انتخاب شود تا از دخالت عوامل نامربوط جلوگیری شود
- ۳ برگه امتحانی سوال به سوال تصحیح شود نه ورقه به ورقه
- ۴ هنگام تصحیح ورقه ها از شناسایی نام صاحب آن خودداری شود
- ۵ در صورت امکان از دیگران خواسته شود تا سدالهایی را که تصحیح شده آنها هم تصحیح کنند
- ۶ تمام پاسخ های آزمون سوندگان به یه سوال بدون وقفه تصحیح شود
- ۷ بر روی برگه امتحانی اشتباهات تصحیح شود و اظهار نظر خود را نوشته
- ۸ از روش نمره گذاری متنوع استفاده شود

تحلیلی

کلی

- ۹ از بکار بردن پرسش شفاهی برای ارزشیابی و نمره گذاری استفاده نشود
پرسش شفاهی برای مقاصد تشخیصی و دانش آموزان معلول جسمی

مزایا آزمونهای تشریحی و شفاهی

سنجش و توانایی سازمان دادن مطالب و بیان آنها به صورت کتبی و شفاهی می سنجد

۲ توانایی یادآوری و تولید پاسخ ها را بر عکس عینی که بازشناسی را میسجد

دادن پاسخ آزاد از سوی دانش آموز

معایب آزمون تشریحی و شفاهی نمونه کوچکی از محتوای درس و هدفهای آموزشی را شامل میشود

دقت نمره گذاری و ارزشیابی پاسخ ها کم است